

2010:69

Igelösa kyrka

- utvändig renovering

Antikvarisk kontroll, 2009

Ingela Blomén, Helen Carlsson och Petter Jansson

Regionmuseet
Kristianstad
Landsantikvarien i Skåne

Rapport 2010:69

Igelösa kyrka - utvändig renovering

Antikvarisk kontroll, 2009

Igelösa socken, 1273
Lunds kommun
Skåne län

Ingela Blomén, Helen Carlsson och Petter Jansson

Regionmuseet Kristianstad Landsantikvarien i Skåne

Kristianstad
Box 134, Stora Torg
291 22 Kristianstad
Tel 044 – 13 58 00 vx, Fax 044 – 21 49 02

Lund
Box 153, St Larsomr. Byggnad 10
221 00 Lund
Tel 046 – 15 97 80 vx, Fax 046 – 15 80 39

www.regionmuseet.se

© 2010 Regionmuseet Kristianstad / Landsantikvarien i Skåne
Rapport 2010:69
ISSN 1651-0933

Omslagsfoto: Petter Jansson, Igelösa kyrka sedd från väster
Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket, Gävle. Dnr 507-99-502.

Igelösa kyrka – utvändig renovering

Innehåll

Inledning	5
Sammanfattning	5
Administrativa uppgifter	6
Byggnadshistorik med relevans för ärendet	6
Utförda åtgärder	8
Tak	8
Allmänt.....	8
Torn	9
Långhus.....	9
Korsarm mot söder/gravkor	9
Absid	10
Fasader.....	11
Allmänt.....	11
Torn	13
Långhus.....	13
Korsarm mot söder/gravkor	13
Absid	13
Fönster.....	14
Utvändiga snickerier och järndetaljer	16
Avvattningssystem	16
Betongbrunnar	17
Övrigt	17
Avvikelser från handlingarna.....	17
Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder	18
Iakttagelser under restaureringen.....	18
Litteratur- och källförteckning	20
Tryckta källor.....	21
Andra handlingar med relevans för ärendet.....	21

Igelösa ligger i Lunds kommun

Del av Igelösa socken, pilen pekar på kyrkan

*Kyrkan sedd från öster vid slutbesiktningen i december 2009 Norra fasaden i december 2009
Absiden i förgrunden under renoveringen, september 2009 Norra fasaden under pågående renovering, september 2009*

Inledning

Den antikvariska medverkan vid renoveringen av Igelösa kyrka är utförd av Regionmuseet Kristianstad/Landsantikvarien i Skåne på uppdrag av Lunds kyrkliga samhälighet. Dokumentationen består av foton, protokoll och minnesanteckningar från byggmöten, iakttagelser på plats samt arkivmaterial. Antikvariska medverkande har varit byggnadsantikvarier Petter Jansson och Helen Carlsson.

Sammanfattning

Samtliga fasader rengjordes. Ett antal mindre putslagningar utfördes, Huvudsakligen på tornets norra och västra fasader. Samtliga fasader avfärgades i vitt, utfört i tre skikt där det innersta skiktet bestod av ren hydraulit och det yttersta till hälften kalk. Kyrkans samliga tegelfasader omfogades och skadade tegelstenar byttes ut mot nytt ersättningsstegel från Egersund. Kyrkans tegeltak sågs över, och lösa nockpannor murades om. Detta utfördes med infärgat nockbruk. Takfallens underbrädning lagades. Absidens blyinfattade fönster mot norr försågs med nya blyspröjsar. Övriga fönster kittades om. Begränsad underhållsmålning utfördes på utvändiga snickerier och järndetaljer. Nya betongbrunnar grävdes på kyrkogården. Kyrkans avvattningsystem sågs över och kompletterades. På absidens blytak byttes skadade delar ut och hål tätades.

Administrativa uppgifter

Objekt	Igelösa kyrka
Socken	Igelösa socken
Kommun	Lunds kommun
Arbetshandlingar	Ramböll Sverige AB/Niclas Hansson, 2009-02-03
Länsstyrelsens beslut	2009-05-28 (Dnr 433-9649-09, 431-38670-09)
Regionmuseets Dnr	L12.30-70-09, 1273
Byggherre/beställare	Lunds kyrkliga samfällighet
Konsult	Ramböll Sverige genom Niclas Hansson
Huvudentreprenad	Petrus Byggnads AB
(Under)entreprenad	BM Plåt i Lomma genom Bror Mårtensson,
Antikvarisk medverkan	Regionmuseet Kristianstad/Landsantikvarien i Skåne genom Helen Carlsson och Petter Jansson
Byggnadstid	sommaren 2009 - våren 2010 (avslutande målnings- arbeten)
Slutbesiktning	2009-12-14

Byggnadshistorik med relevans för ärendet

Första gången byn Igelösa låter tala om sig är år 1333 och då som "ligheløsæ", men den är äldre än så. Kyrkan härrör troligen från 1100-talet. Byn ligger på fullåkersmarken mellan Lund och Eslöv, slutningen ner mot Kävlingeån. Byn är en tydlig illustration av kulturlandskapets utveckling, särskilt tydligt märks 1800-talets jordbruksreformer fram till våra dagars storgodsdrift. Många byar i området har påverkats av den makt godsens haft över markanvändning, bystruktur och kyrkor. Igelösa kyrka är gravkyrka för forna ägare till Svenstorps slott och deras familjer. 1922 övergick kyrkan från godsets fideikommiss till att ägas av församlingen. Sedan 1992 tillhör Igelösa kyrka Tornes församling.

Kyrkan uppfördes ursprungligen som en romansk kyrka med långhus, smalare och lägre kor samt absid i öster. Murverket uppfördes av klivna gråstenar i de nedre skiften och grovt tillhuggna sandstenskvader i de övre delarna och med markerade hörnkedjor. Under medeltidens senare del uppfördes ett torn och ett vapenhus framför norra portalen. Vapenhuset revs i samband med C G Brunius arbeten på kyrkan 1857-59. Ett gravkor för ätterna Ulfeldt och Gyllenkrook på Svenstorp uppfördes på korets södra sida. Gravkoret, vars murar är uppförda av handslaget tegel i kryssförband, tillkom troligen i början av 1600-talet. Sitt nuvarande utseende med kroppåstak och förenklad fasadarkitektur med ett spetsigt gavelröste åt söder fick gravkoret under tidigt 1700-talet, troligen 1719.

Kyrktornet, sett från väster under slutbesiktningen i december 2009

Kyrkans exteriör genomgick kraftiga förändringar i och med Brunius ombyggnadsarbeten 1857-59. I huvudsak ändrades tornets och gravkapellets gavelrösten. De övre murpartierna murades om med rött, handslaget tegel, som lämnades oputsat. Gavelröstena försågs med rundbågiga blinderingar i romansk stil och avslutades med tegeltäckta tinnar. Kyrkans fönster fick rundbågig form och oputsade tegelomfattningar. Västportalen omgestaltades och en spegelindelad ytterdörr, med för Brunius karakteristisk dekor i form av spetsbågar och fyrpassdekoration, tillkom.

I samband med en renovering av kyrkan 1974 avlägsnades i stort sett all puts på kyrkans långhus-, kor- och absidfasader. Tornets fasader blåstrades, varvid yttre, lös puts avlägsnades. I samband med den renoveringen gjorde Lone Mogensen en fasad- och murverksundersökning av absid, kor, långhus och gravkor, inklusive uppmätning. Vid undersökningen bekräftades att det i långhusets västra del fanns två portaler; en i norr och en i söder. Dessutom påträffades en rundbågig ursprunglig fönsteromfattning i norrsidans murverk.

År 1987 skedde nästa utvändiga renovering och vid denna frilades även tornets södra sida från sina putslager. I samband med detta blev de frilagda fasaderna på tornet föremål för en byggnadsarkeologisk undersökning som genomfördes av Mabel Cronvall.

Den senaste större utvändiga renoveringen genomfördes 1998 och då utfördes framför allt förstärkningsarbeten på tornet samt omputsning och avfärgning av kyrkans fasader.

Absidens befintliga blytak är gjutet, det tillkom före 1900 och har gles brädning. Plattorna på de äldsta kvarvarande blytaken är betydligt längre än de som tillverkas i dag. Enligt uppmätningen från 1999 är den synliga längden på plattorna 265 cm. När 2009 års arbeten startade fanns lagade hål i blytaket och anslutningen mot putsytan var dålig. Mot norr och söder var anslutningen kompletterad med en mjukfog. Mot norr var den gjutna blyplåten kompletterad med valsad plåt i nederkanten.

Utförda åtgärder

Tak

Allmänt

Delar av nockbruket var dåligt och ersattes med nytt rödpigmenterat bruk, lika det befintliga. Det nya bruket bestod av Jurakalk, kalk och ballast, 20/80/475. Ett antal utspridda lagningar utfördes, de flesta på korsarmen.

Takets enkupiga, falsade lertegelpannor, Veberöd DH, torrborstades rena från mossa och ett mindre antal skadade takpannor ersattes med likadana tegelpannor från Veberöd, som fanns i församlingens förråd.

Silikonfog vid anslutningen mellan långhustaket och tornets östra fasad Rötskadan vid vinkelrännan på korsarmens sydvästsida

Torn

Två eller tre trasiga takpannor byttes ut mot likadana som de befintliga.

Fogmassan vid torntakets hängskiva visade sig vara lös. Eftersom plåtens infästning under putsen är relativt grund togs beslutet att behålla silikon som tätningmaterial för att inte få problem med vidhäftningen.

Långhus

Färre än tio trasiga takpannor byttes mot lika befintliga på långhuset mot söder.

En lokal rötskada i råsponten upptäcktes vid kyrkans sydvästra vinkelränna. Tidigare gjorda lagningar med papp nere vid rännan och takfoten upptäcktes. Rötskadan åtgärdades med ny råspont, papp och komplettering av vinkelrännans nedre parti. Inga skador noterades på bärande stommar.

Korsarm mot söder/gravkor

Inga renoveringsarbeten utfördes på denna del av taket.

*Absidens blytak innan renoveringen;
Gammal lagning, mot söder
En bit bortklippt takplåt*

*Synlig klammer på absidtaket
Skadad blyplåt på norra sidan*

Absid

Vid en första besiktning av absidens blytak gjordes bedömningen att blyplåtarna närmast korväggen var uttjänta och behövde ersättas. Länsstyrelsen gav ett muntligt godkännande till att sätta upp nya blyplåtar av återanvänt bly från Reslövs kyrka. Anledningen till att använda bly från Reslövs kyrka var i första hand ekonomisk, eftersom ett stort antal plåtar samtidigt skulle gjutas till Reslövs tornspira. De nya blyplåtarna skulle märkas med datum och härkomst på undersidan. I samband med rivningen av de dåliga blyskivorna förväntades viss dokumentation kunna utföras av den annars otillgängliga absidvinden. Man planerade att förvara de uttjänta blyskivorna på vinden.

Men vid en närmare inspektion av plåtslagaren Bror Mårtensson reviderades skadebilden. Han gjorde bedömningen att inga plåtar behövde ersättas utan att det räckte med en översyn av tidigare gjorda lagningar och viss komplettering. Skadorna bedömdes inte vara av utmattningskaraktär. På grund av den mindre omfattande skadebilden öppnades absidtaket inte upp.

Tidigare lödda hål mot norr lagades. Lagade hål mot söder slipades ner med skavstål, paraffin tillsattes och nytt bly smältes på. Bortklippt blyplåt i nederkan-

Absidtakets anslutning mot östra gaveln

ten mot öster kompletterades med nytt bly. Anslutningen mot norra korväggen sågs över nedtill och en komplettering med en mindre blyplåt genomfördes. En trasig plåtbit med dålig vidhäftning i anslutning mot södra korväggen ersattes med ny blyplåt. Därefter knackades putsen bort cirka 200 mm över plåten och putsades om med puts innehållande tagel.

Fasader

Allmänt

Rengöringen av de putsade fasaderna utfördes med josblästring, det vill säga vatten och sand. Efter rengöring framträdde på långhusets nordmur konturerna av det igensatta romanska fönstret i det övre murpartiet mellan det östra och det mellersta fönstret. Enligt Lone Mogensen, var det ursprungliga fönstrets höjd i murlivet högst 125 cm och bredden högst 74 cm. Extra varsamhet vidtogs. Den murverksdokumentation som fanns bedömdes inte som relevant och därför avbröts ytterligare putsnedtagning. Endast skadad eller vittrad puts höggs ned från fasadytorna. Stor försiktighet iakttogs med tanke på underliggande äldre putslager och öppningar. Algbekämpning bedömdes inte som aktuell.

Spår av romanskt fönster

Spricka i norra långhusväggen vid romansk fönsteröppning

Putsen visade sig vara i bättre skick än befarat, varför putsläggningarna blev färre än vad som angavs i arbetshandlingarna. De putsläggningar som gjordes utfördes på tornets norra och västra fasad. Dessa gjordes med hydrauliskt kalkbruk från AB Målar kalk. Bindemedel utgjordes av jurakalk och kalk med tillsatt luftporbildande medel. Till fog- och murbruk användes KKh 20/80/475. Putsbruket slogs på med slev.

Kyrkans putsade fasader avfärgades senast med KC-färg med mycket glimmer i. Västra fasaden, som var i sämst skick, var kraftigt nedsmutsad och hade sprickor. Ny avfärgning utfördes i tre skikt. Det första skiktet bestod av ren hydraulit, det andra av 50 procent hydraulit och 50 procent kalk och det tredje skiktet bestod av 25 procent hydraulit och resten kalk.

Större delen av teglet på tornets och sidoskeppets fogade tegelytor uppvisade endast mekaniska skador, vilka huvudsakligen inte åtgärdades. Där det var nödvändigt att vidta åtgärder, återanvändes i den mån det gick, äldre tegelstenar. Sammanlagt på hela kyrkan ersattes cirka 70 tegelstenar med nya av fabrikket Egersund. Merparten, omkring 60 stycken, byttes på korsarmen. Omfogning av tegelsten utfördes på en inte sammanhängande, yta av omkring 28 kvadratmeter.

Ersättningstegel

Torn

Tio stycken söndervittrade, frostskaadade och trasiga, tegelstenar på tornets östra och västra gavelrösten byttes och omfogades. De trasiga tegelstenarna ersattes av bränt massivt tegel från Egersund. Eftersom fogarna inte var enhetligt utformade togs beslutet att göra den nya fogen likadan som den intilliggande fogen. Mest skador förekom på tornets västra gavelröste. Putslagningar med B-bruk utfördes på tornets cementgjutna tinnar och upptill på tornets sydvästra hörn.

Långhus

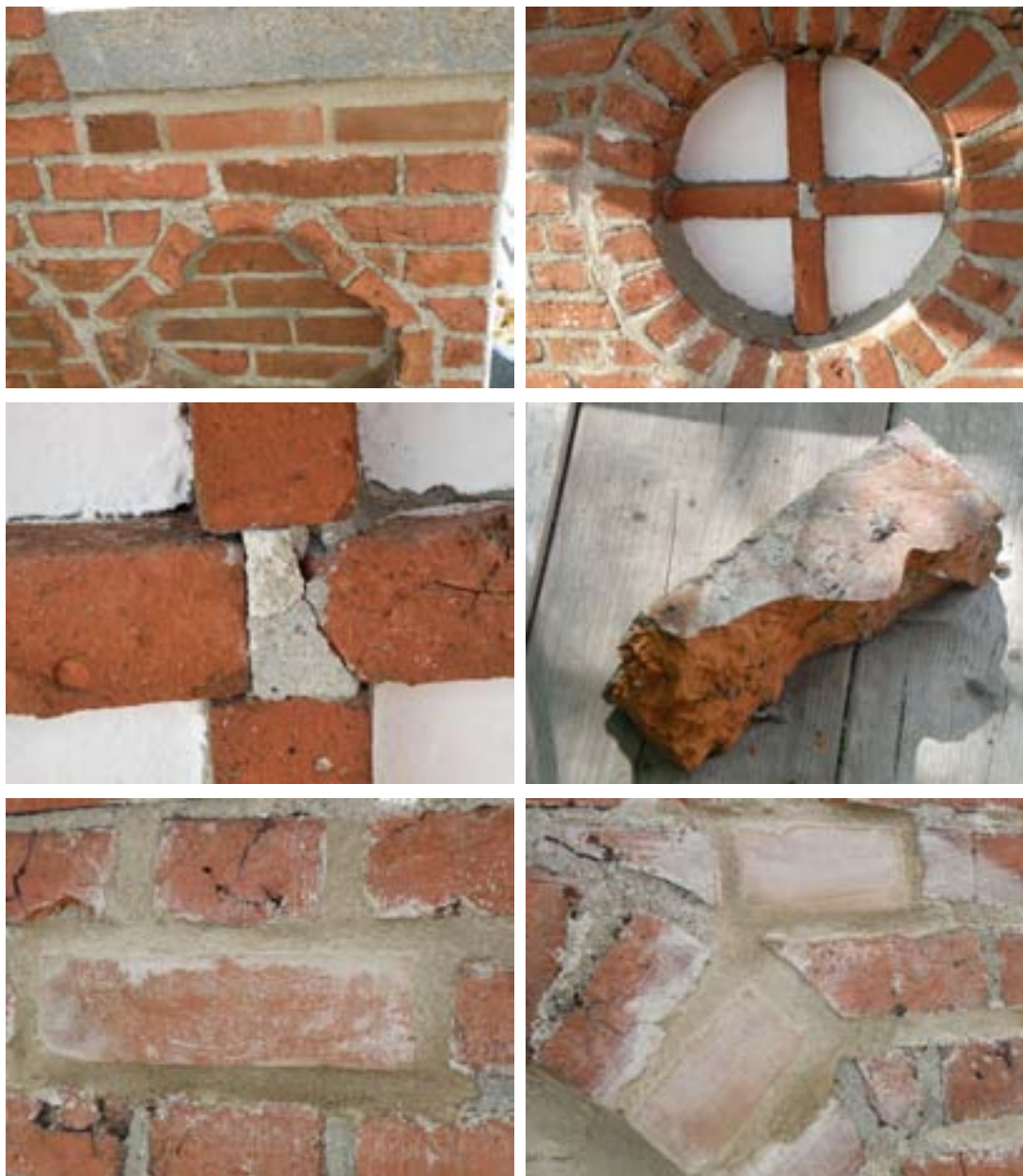
Cirka 60 stycken massiva fulltegelstenar byttes på korsarmen mot söder i det södra gravkoret. Den befintliga fogningen utgjordes till stor del av en bearbetad cementfog. Den nya fogningen utfördes med hydrauliskt kalkbruk, och fogarna utformades likadana som den intilliggande.

Korsarm mot söder/gravkor

Flertalet av de skadade tegelstenarna, omkring 60 stycken, byttes på korsarmen.

Absid

Endast rengöring och avfärgning utfördes på absiden.

Överst; Nya fogar på tinne längst i öster på södra korsarmen
Mitten; Närbild, saknad fogmassa
Underst; Ersatt tegelsten med nya fogar

Tornröste, fogmassa saknas i korsmitten
Trasig tegelsten
Ersatta, fogade tegelstenar

Fönster

Absidens norra blyinfattade enkelglas med stormgaller och virkesram demonterades för omblyning av spröjsarna. Detta genomfördes enligt beslut med traditionella material och metoder. Övriga fönster tätades med kitt i de hålrum som uppstått.

Norra absidfönstrets slitna spröjsar

Ljudlucka åt öster

Huvudentrén innan ommålning

Utvändiga snickerier och järndetaljer

Målningen av de utvändiga snickerierna flyttades fram till våren 2010 på grund av förseningar och dåliga väderförhållanden. Beträffande kulören på ytterdörrarna bör dessa ursprungligen, att döma av Brunius eget kostnadsförslag för ”istandsättning och försköning” av kyrkan ursprungligen ha strukits i ekfärg. Den senaste strykningen har skett med *alkydoljefärg* i en brun kulör. Dokumentation av tidigare kulör på den spegelindelade ytterdörren i väst kunde inte spåras i tillgängliga arkiv. Från skrapprov gjorda på den västra ytterdörrens framsida kunde dock en äldre ljusare brun ton konstateras. Denna användes som utgångspunkt för ommålning av samtliga ytterdörrar och tornluckorna. Den befintliga kulören på tornluckorna var något ljusare än ytterdörren, detta kan bero på det utsatta läget och att färgen mattats efterhand. Som ny kulör valdes mörkockra, 6020-Y50R, som bäst överensstämde med framskrapade färgskikt. Entrédörren i väst handtvättades med ljummet vatten och såpa och slipades lätt före målningen, som genomfördes under våren 2010.

Ljudluckan i söder hade rötskador, varför en panelbräda ersattes.

Avvattningssystem

Vinkelrännan i sydost uppvisade en tendens till håll och målades invändigt med en oljebaserad färg i förebyggande syfte. Hängrännorna ströks på insidan med kallasfalt, vilket inte anses vara synligt från marken.

Dörren till gravkoret

Detalj av låset

Betongbrunnar

I samband med rengöringsarbetena blev det stopp i en del av brunnarna. Brunnar spolades och det kunde konstateras att vattenavrinningen fungerade bra på kyrkans södra sida, men sämre på den norra. En arkeolog kontaktades för att övervaka grävningen av nya brunnar. Eftersom de befintliga ledningarnas ligger anmärkningsvärt grunt och nära marknivån beslöt kontaktad arkeolog att någon arkeologisk övervakning inte behövdes. Länsstyrelsen informerades om detta.

Övrigt

Stenkonserver Mats Johansson, Dalby, konsulterades angående åtgärder på den vittrade sten, täcksten eller figursten, som finns ovan absiden. Stenen, som är sandsten från Höör, lagades med ett svagt hydrauliskt rödpigmenterat kalkbruk. Stenens röda missfärgning beror enligt Mats Johansson på saltsyra-behandling.

Avvikelser från handlingarna

Gravkorets bräddörr hade omfattande rötskador. Dessutom saknades en fungerande låsanordning. Träram saknades och dörren var fastskruvad direkt i putsen med stjärnskruvar. Efter önskemål från församlingen och efter godkännande från länsstyrelsen togs, i samråd med antikvarisk kontrollant, beslut om att nytillverka en dörr samt sätta dit ett fungerande lås med låskista och trälist på insidan, så att utrymmet blir inspekterbart. Den nya dörren är en kopia av den befintliga, inklusive tresidiga ventilationshål. Hålen försågs med galvaniserat nät på insidan som

ett tillägg. Gravkoret är för närvarande tomt på kistor och kan inte nå inifrån, eftersom en teglad vägg avskiljer detta yttre utrymme från det inre gravkor som nås via en lucka inne i kyrkorummet. Det är därför en fördel att utrymmet nu blir lättare att inspektera. Det kunde konstateras att dörren satts igen med stjärnskruvar under senare tid. I övrigt bestod skruvarna av enkla spårskruvar. Den befintliga dörren var målad i en brun nyans. Den nya dörren målades i mörkockra, 6020-Y50R, med linoljefärg från Ottossons Färgmakeri, samma nyans som entrédörren i väst.

Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder

Renoveringen är ur antikvariskt perspektiv väl utförd. Arbetet har utförts fackmannamässigt och hänsyn har tagits till de kulturhistoriska värdena. Materialval och metoder är traditionella och väl valda.

Iakttagelser under restaureringen

Den nedersta raden takpannor på gravkorets takfall är skruvade med stjärnskruv i läkt. De fem understa pannorna på långhusets södra takfall i anslutningen mot tornet är avtäckta med koppar, ovanför finns i stället inskottsplåtar i koppar.

I samband med renoveringen noterades en större spricka på gravkorets östra fasad, söder om absiden. Det är osäkert hur länge sprickan har funnits där och om det rör sig om en gammal eller pågående skada. Bedömningen gjordes att sprickan bör hållas under bevakning. Enligt entreprenören fanns inte sprickan där 1998 då den senaste större utvändiga renoveringen utfördes, av samma entreprenör. Sprickan, som är synlig såväl utifrån som inne i kyrkorummet sträcker sig från takfotsfrisen och ner mot marken. Inne i gravkoret finns även en del andra sprickor, förutom åt öster, även åt söder och väster.

I samband med att den södra korsarmens tak öppnades upp för att åtgärda en lokal rötskada upptäcktes äldre ofasade, omärkta lertegelpannor på vinden. Snedhuggna taktegelpannor som på traditionellt vis har huggits av på längden, möjligen med en murarhammare eller liknande verktyg, vilket resulterat i ojämna kanter.

Den knotttriga ytan på absidens blytak visar enligt Bror Mårtensson att blyet gjutets på sandbädd. En brun missfärgning på vulsterna mot söder kunde konstateras. Viss algpåväxt kunde dessutom noteras på vulsten närmast putsen mot söder. Den längsta uppmätta plåtlängden var 2,75 m. Tre av blyplåtarna, den femte, den sjätte och den sjunde var märkta, genom att siffrorna 4, 5 och 6 ristats in i respektive plåts nedre del. Tre av plåtarna mot norr har synlig klammer.

På södra korsarmens teglade röste påträffades fem tegelstenar med den märkta baksidan utåt. Stenarna var märkta med "KN", vilket står för Kaniks tegelbruk. Dessutom kunde man på röstet notera att det handslagna Bruniusteglet under senare tid partiellt hade ersatts med fabriksstillverkat rött, trådigt fulltegel.

Ofasad tegelpanna hittad på vinden

Armering, långhusvägg

En intressant iakttagelse i samband med rengöringen av fasaderna var att putsen på långhusets norra fasad samt gravkorets södra och västra fasad var armerad vid fönsteröppningarna. När och varför armeringen tillkommit kunde inte beläggas utifrån tillgängliga dokument.

Färgspår hittades i äldre fönsteröppning åt norr och gula färgspår i en av blindingarna.

TVå av det översta skiftets murstenar bestod av gulvit tuffsten som var mycket porös. För övrigt bestod murstenarna av grågul sandsten samt kluven gråsten och enstaka mindre flintastycken. Det ursprungliga bruket täcktes av ett jämnt hårt putslager. Detta hade jämn gul färg på dagarsidan, eventuellt efter en tunn gulkalkning.

Täckesten på absidväggen

Litteratur- och källförteckning

Tryckta källor

Brunius, Carl Georg; *C.G. Brunii samling, band XVIII: Igelösa kyrka*, Malmöhus län 1858.59. Regionmuseet Kristianstad/Landsantikvarien i Skåne län arkiv.

Gustafsson, Lotta; *Blytak*, Riksantikvarieämbetet, Borås 1999.

Cronvall, Mabel; *Byggnadsarkeologisk undersökning av Igelösa kyrka*. 1987.

Mogensen, Lone; *Rapport över fasad- och murverksundersökning på Igelösa kyrka*. 1974.

Andra handlingar med relevans för ärendet

Eriksson, Lotta; *Yttrande*, Regionmuseet i Kristianstad/Landsantikvarien i Skåne: 2009-03-16.

Lund 2010-12-01

Ingela Blomén

Regionmuseets rapportserie 2009

Kulturmiljö

1. Vä 2:107, Vä sn, FU, Anders Edring, 2009
2. Villa Petterssons trädgård – en restaurering, Svalöv sn, AK, Anna Rabow, 2008
3. Marsvinsholms slott – renovering av balustrader, Balkåkra sn, AK, Kristina Nilén, 2008
4. Gravfältet i Färlöv, Färlövs sn, FU + UN, Tony Björk, 1995 – 2005
5. Glimmebodagården – taktäckning, Brösarps sn, AK, Emelie Petersson, 2009
6. Gylstorp. Medeltida odlingslämningar i Visseltofta sn, FU, Tony Björk & Brita Tronde, 2009
7. Väsby kyrka. Bland taklagare och takläggare, Väsby sn, AK, Petter Jansson, 2009
8. Odyssé längs Skånes kuster. Kust och Historia i Skåne. Bertil Helgesson, 2010
9. Övedskloster – restaurering av terrassmuren, Öved sn, AK, Kristina Nilén, 2007-2008
10. Stångby kyrka – utvändig renovering, Stångby sn, AK, Cecilia Pantzar & Kristina Nilén, 2005-2006
11. Kristianstads station – antikvarisk förundersökning, Kristianstad, AF, Emelie Petersson & Heikki Ranta, 2010
12. Allhelgonakyrkan i Lund – utvändig restaurering etapp I, Lunds socken, AK/AM, Petter Jansson, 2009
13. Hotade arter och byggnader –tips och råd vid byggnadsvård. PJ, Nils-Otto Nilsson & Åsa Jakobsson, 2009-2010
14. Människan och landskapet –Metodutveckling, etnobiologi för kulturmiljövård. PJ, Åsa Jakobsson, Anki Karlsson & Cissela Olsson, 2010
15. Vrams Gunnarstorps slott – utvändiga arbeten, Bjuvs sn, AK, Emelie Petersson, 2009
16. Ballingstorpsgården, Kviinge sn, AK, Emelie Petersson, 2010
17. Renovering av stenvalvsbro vid Öveds kloster, Öved sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2010
18. Mörarps kyrka – invändig renovering och konservering, Mörarps sn, AK, Lotta Eriksson, 2010
19. Tullstorpsåprojektet, Trelleborgs kn, KA, Bertil Helgesson & Cissela Olsson, 2010
20. Örnanäs – arbeten 2009 – 2010, Örkened sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2010
21. Örtofta slott vid Bråån – kulturhistorisk utredning i samband med våtmarksprojekt, Örtofta sn, Kristina Nilén, 2010
22. Övedsklosters alléer. Öveds sn, PJ, Patrik Olsson, 2010
23. Sporrakulla gård 2010 – tak- och timmerarbeten, Glimåkra sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2010
24. Gamla begravningsplatsen i Kristianstad, Kristianstad sn, DK, Lotta Eriksson, 2010
25. Tomelilla Byagård – takarbeten 2010, Tomelilla sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2010
26. Tomelilla Byagård – fasadarbeten 2010, Tomelilla sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2010
27. Silversmedjan Kv Vapenbrodern 8, Kristianstad, Kristianstads sn, AK Katarina Olsson, 2008
28. Fjälstorps småskola – ommålning av fasad, AM, Helene Stalin Åkesson, 2010
29. Bälteberga Korsvirkeshuset – utvändig renovering, Ottarps sn, AK, Kristina Nilén, 2008-2009
30. Ilstorps kyrka – fönsterarbeten, Ilstorps sn, AK, Lotta Eriksson, 2009 – 2010
31. Heliga Trefaldighetskyrkan – tillbyggnad och invändig ombyggnad, Kristianstad sn, AM, Lotta Eriksson, 2009 – 2010
32. Norra Mellby kyrka – renovering av vapenhusets tak, Norra Mellby sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2010
33. Lunds domkyrka – ändring av västportalens trappa, Lund, AM, Heikki Ranta, 2010
34. Övedskloster – förändringar vid trädgårdskanalen, Öveds sn, AK, Kristina Nilén & Lars Salminen, 2009-2010
35. Östra Karup kyrkogård, Östra karup sn, DK, Lotta Eriksson, 2010
36. Blåherre mölla – en kvarnmiljö för möten mellan då och nu, Maglehems sn, BMU, Ingela Blomén, Helen Carlsson & Helene Stalin Åkesson, 2009 – 2010
37. Mejeriet Skarhults gods – takrenovering, Skarhult sn, AM, Kristina Nilén, 2010
38. Saltkokningshuset - utvändig ommålning, Karlskrona, AM, Emelie Petersson, 2010
39. Glimmebodagården, Brösarps sn, AM, Emelie Petersson, 2010
40. Smedtorpet, Hässleholm sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2010
41. Tobaksmonopolet 2010 – fasadrenovering, Fjälkinge sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2010
42. Ballingstorps trädgårdar, Kviinge sn, DK, Cissela Olsson, Emelie Petersson & Brita Tronde, 2010

Förkortningar:

AF-antikvarisk förundersökning
AK- antikvarisk kontroll
AU-arkeologisk utredning
DK- dokumentation, övrigt

FU- arkeologisk förundersökning
KA- kulturhistorisk analys
MD-murverksdokumentation
OU- osteologisk undersökning

PJ- projektrapport
UN- arkeologisk undersökning
BD- byggnadsdokumentation
BAD-byggn-ark-dokumentation

43. Södra Mellby mölla – tre vingar och en vingbalk, Södra Mellby sn, AM, Helene Stalin Åkesson, 2008-2010
44. Bondrumsgården 2010, Fågeltofta sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2010
45. Torsebro krutbruk 2010 – murnings- och snickeriarbeten, Färlöv sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2010
46. Ekestad folketspark – arbeten i fyllecellerna, Österslöv sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2010
47. Övraby mölla – utvändig renovering samt lyft och lagning av kuggkrans, Övraby sn, AM, Ingela Blomén, 2010
48. Scan i Ängelholm – där svenskt fläsk blev brittiskt bacon och Ystadkorven kryddades med känsla, Ängelholms sn, BD, Helene Stalin Åkesson med bidrag av Ingela Blomén och Anna Rabow, 2010
49. Parkeringsplats Uppåkra, FU, Catherine Svensson, 2003
50. Johannishus slott – utvändig renovering, AM, Emelie Petersson, 2010
51. Västra Strö kyrka – utvändig renovering, Västra Strö sn, AK, Helen Carlsson (med bidrag av Maria Sträng), 2008
52. Paviljongen, Åhus museum, FU & MD, Johan Dahlén, 2009
53. Baptistkapellet i Oppmanna – timmerarbeten på pastorsbostaden, Oppmanna sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2010
54. Vad som trots allt försvinner – ett forskningsprojekt om dokumentation och värdering av svårbevarat kulturarv, PJ, Helene Stalin Åkesson, 2008-2010
55. Ryttmästarebostället – flygelbyggnad, Gärd's Köpinge sn, AM, Heikki Ranta, 2009
56. Utvändig restaurering och svampsanering av Fränninge kyrka, Fränninge sn, AK, Mia Jungskär och Heikki Ranta, 2008-2009
57. Fjärestads kyrka – renovering av tornet, Fjärestads socken, AM, Heikki Ranta, 2009
58. Brösarps station – omläggning av tak, Maglehems sn, AM, Emelie Petersson 2010
59. Aosehus återigen, fjärde året på borgen, Åhus sn, UN, Helén Lilja m.fl, 2010
60. Vattenmöllan – restaurering av möllarebostadens östra fasad, Brunnby sn, AM, Maria Sträng, 2010
61. Bosjöklösters kyrka – utvändig renovering, AK, Petter Jansson, Kerstin Börjesson 2009
62. Ingeborrarpsgården – taktäckning, Rya socken, AM, Emelie Petersson, 2010
63. Jöns Jonsgården – utvändiga arbeten, Kattarps socken, AM, Emelie Petersson, 2010
64. Bosarps kyrka – utvändig renovering, Bosarps socken, AM, Helen Carlsson, Petter Jansson, Ingela Blomén, 2009
65. Strövelstorps kyrka- takomläggning, Strövelstorp sn, AM, Petter Jansson 2009-2010
66. Norra Vrams prästgård – yttre målningsarbeten, Norra Vrams sn, AM, Ingela Blomén, 2010
67. Skromberga skyltprogram – att sätta in ett byggnadsminne i sitt sammanhang, Ekeby sn, PJ, Helene Stalin Åkesson, 2010
68. Det skånska gruvbältet I – ett kopplat grepp om gruvnäring och keramisk industri, PJ, Helene Stalin Åkesson, 2010
69. Igelösa kyrka – utvändig renovering, Igelösa sn, AM, Helen Carlsson, Petter Jansson, Ingela Blomén, 2009

Förkortningar:

AF- antikvarisk förundersökning
 AK- antikvarisk kontroll
 AM- antikvarisk medverkan
 AU- arkeologisk utredning
 DK- dokumentation, övrigt
 FU- arkeologisk förundersökning
 KA- kulturhistorisk analys
 MD- murverksdokumentation
 OU- osteologisk undersökning
 PJ- projektrapport
 VP- vårdplan
 UN- arkeologisk undersökning
 BD- byggnadsdokumentation
 BAD- byggn-ark-dokumentation
 BMU- byggnadsminnesutredning

